

Figge Höglund.

Figge Höglund var namnet på en yngling, som år 1826 gick i S:t Klara trivialskolans fjärde klass. Han var långt ifrån en av de flitigaste, men för sitt goda hjärta och sitt hurtiga väsen särdeles omtyckt av kamraterna. Av sin mor, hustru till en vaktmästare i något av verken, bestämdes han tidigt för det andliga ståndet. Han hade en gång vid sex års ålder svept omkring sig moderns svarta kappa, av hennes mössband knutit sig ett par prästkragar och till prästkappa använt faderns svarta byxor. Så utstyrd, hade han predikat långa stunder, men därvid gestikulerat så ivrigt, att han dunkat sönder ett litet får av porslin, som fru Höglund nyligen skänkt sin man på hans fyrtionde födelsedag. Den lille provpredikanten fick till kollekt en risbastu för det han slagit sönder det lilla fåret, men hans provpredikan för övrigt gjorde ett sådant intryck på modern, att hon i sonen trodde sig finna ämne till en väldig herde för den kristna församlingen, så framt han i tid genom tjänlig aga lärdes att handskas varligt med fårahjorden.

Figge Höglund, stark i själva predikandet, hade dock ohjälpligen svårt för dogmerna. Gud vete om han någonsin fick i sig katekesen; men

säkert är, att en hottentott icke skulle haft svårare för att lära sig "Alnanders salighetslära" än Figge. Förgäves använde Trysén, skolans dåvarande rektor, för hans salighet alla sina gamla och välkända kraftmedel.

— Varför läser du inte över, din odåga? sporde den stränge rektorn.

— Jag läser över, men jag kan inte fatta salighetens ordning, svarade Figge, och jag kan inte hjälpa det, tillade han vresigt.

— Jag skall åtminstone hjälpa dig med *väckelsen*, röt Trysén och grep Figge i luven. Rektorn fick några tappar hår, men det var också allt vad han fick ur detta omöjliga huvud.

Troligt är att Figge aldrig läste över sina läxor, ty all den tid han hade ledig från skolan ägnade han åt sin huvudvurm, som bestod uti att, objuden och utan att betala, åka bakpå huvudstadens hyrvagnar. Förgäves ropade de avundsjuka gatpojkarne till kusken: "Slå bak!" Förgäves slog ock denne bak så mycket han orkade. Figge satt kvar där han satt med ryggen vänd åt snärten, delande modigt de arma hyrhästarnas givna öde.

På detta sätt fick han tidigt lära känna Blåporten, Stallmästargården, Hagalund med flera värdshus, som på den tiden mest besöktes. När vagnen eller racken hunnit nära sitt mål, hoppade han av i tid och sprang in i källarsalen, vid vars dörr han stannade under djupa bugningar för värdshusflickan, kallande henne för "vackra mamsell", eller "söta mamsell", och vilka artigheter merendels belönades med några småleenden och smörgåsar, de senare troligtvis mer i hans smak än de förra. När åkdonet be-

gav sig på hemvägen, smög han sig åter upp på sin vanliga plats, ty den som åker bort vill även åka hem, helst när det kostar lika mycket.

Större begravningar med vagn hedrade han även någon gång med sin närvaro, förstås på baksitsen till någon av de främsta vagnarna. Han tyckte det var så trevligt att åka i procession och under klockringning. Kuskarna, som snart kände igen den fördömde friåkaren där han satt, trots den sorgliga högtiden, i de vanliga ljusa vadmalskläderna och den gröna skinnkasketten, överöste honom med de mustigaste eder; men han var lika döv för dem som den ensamme passageraren i likvagnen.

Emellertid och för att mer helskinnad kunna fortsätta sina lustresor inövade han sig i den konsten att, när kusken slog bakåt med piskan, med handen uppfånga pisksnärtet och ögonblickligen avskära så mycket därav han kom åt. Därefter kastade han den avskurna snodden med knutarna på gatan och satt lugn, avvaktande resultatet, som icke länge lät vänta på sig.

De uttröttade hyrkamparna, vidrörda av en uddlös snärt och måhända troende att mildare känslor intagit kuskens hjärta, saktade sitt vanliga lunk och slutade med ett anständigt gående. Kusken sökte visserligen taga dem ur deras villfarelse, men fruktlöst. Han slog så han själv lackade av svett, under det att hästarna blevo allt svalare och svalare, följaktligen raka motsatsen till det vanliga förhållandet mellan kusk och hästar.

Hyrkuskdrängarna, vilka snart upptäckte gärningsmannen och förgäves sammanrotade

sig för att taga ögonblicklig hämnd på ekorrems medtävlare i vighet, klagade för sina husbönder och dessa i sin ordning för skolans rektor. Det var en hel samhällsklass som klagade, och det blev följaktligen ett storartat förhör i skolan. Tvenne ledamöter av hyrkusksocietén voro närvarande; rektor Tryséns ögon gnistrade, ty nu var gubben i sitt rätta ässe.

— Varför sitter du bak på hyrvagnarna, din bångvivan? började rektorn förhöret.

— Jo, därför att ingen annan plats är ledig, svarade Figge glatt, emedan han nu var inne på sitt älsklingsämne.

— Och varför skär du snärten av piskorna? fortfor rektorn.

— Därför att jag inte får sitta i fred... därför att kuskarna slå bak, förklarade Figge med en harmsen blick på hyrkusksocieténs ledamöter.

— Ner på bänken med dig, din slyngel! befallde rektorn, och sök nu skära av snärten medan jag slår bak!

Den stränge rektorn utvecklade vid detta tillfälle en utomordentlig kraft, väl vetande att han nu svängde färlan i närvaro av sakkunniga personer och viljande visa dessa herrar, att hans sätt att uppdraga fölungar icke var sämre än hyrkusksocieténs. Kort och gott, rektor scholæ slog som en hyrkusk, och Figge Höglund, tålig som en hyrkuskhäst, mottog den förskräckligaste stut som kanske någonsin givits, men vilken likväl icke hindrade honom från att samma afton sitta bakpå en hyrvagn, som körde en kommissarie i gamla Assistansen med familj till "Vänskap och Vålgörande", ett säll-

skap som den tiden höll till på Söder. Figge Höglund var oförbätterlig.

Utlelsen vid Tryséns rotting och Alnanders salighetslära, började han snart skolka icke blott dagar utan ock hela veckor, ja månader, vilket hade till följd att han en vacker dag utströks ur skolan. Han saknades likväl mycket av kamraterna därstädes, ty han var vänfast, pålitlig och visst icke något dumhuvud, så att han säkerligen hade gått lika långt som mången annan här i världen, om han icke haft en så obetvinglig lust för att åka.

Fyra eller fem år därefter träffade författaren, som då var student, sin förre skolkamrat Figge Höglund, stående i porten till hyrkuskverket vid Röda bodarna. Han kunde då vara omkring tjuguet år, var storväxt och visade som förr ett friskt och ärligt ansikte.

— Nå, vad har du för dig nu för tiden, kära Höglund? frågade författaren.

— Jag har i fyra år varit bokhållare vid det här hyrkuskverket, svarade han, och nu förestår jag det för änkans räkning.

— Du har då försonat dig med hyrkusk-societén!... Vem hade kunnat drömma om att svalget mellan dig och hyrkuskarna någonsin kunde överstigas?

— Svalget? upprepade han, det var ju egentligen blott vagnskorgen som stod oss emellan.

— Nå, nu får du väl åka så mycket du vill, utan att behöva frukta för kuskens piska eller rektorns rotting.

— Bah! Fråga sockerbagarn om han gärna äter konfekt... jag har fått mitt lystmäte.

— Du lär väl aldrig själv bestiga kuskbocken, tänker jag?

— Jo, nog händer det... sjuknar eller rymmer en dräng, så måste jag genast däran.

— Är du då mycket generad av bakpåsittare?

— Javisst... den enda ålderdom, som ungdomen med nöje följer, blir alltid de gamla hyrvagnarna.

— Och du låter dem åka i fred, förmodar jag?

— Tusan ock... jag slår bak så mycket jag förmår... Tiderna förändras och människorna med dem... och så tänker jag nu mer på de stackars hästarna än jag gjorde på den tiden.

— Och får du ha dina snärtar i behåll?

— Aldrig, svarade Höglund, när har en ny uppfinning någonsin gagnat sin uppfinnare? tillade han, skrattande rätt hjärtligt åt sina barndomsäventyr, om vilka vi länge och väl språkade. Några gånger besökte han författaren och var särdeles välkommen, ty han hade mycket erfarit under de fyra år han varit hyrkuskbokhållare. Det är några av dessa hans berättelser som här meddelas; alla äro kanske icke av vad man kallar glatt innehåll; men vem kan hjälpa det? Glädjen och smärtan växa ju på samma rot, liksom rosen och törnet.
